

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖/๒๕๕๕

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบสรุปได้ว่า

เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับหนังสือร้องเรียน ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๓ จากนายสมพงษ์ รัตนวรหะ ประธานสาขาพรรคประชาธิปัตย์ลำดับที่ ๒ ว่านายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ร่วมกับนายธีรพงศ์ โสภณวรคาม เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๖ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเคยช่วยปฏิบัติงานอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง และนายชนภัทร กังสวัสดิ์ ผู้อำนวยการพรรคประชาธิปัตย์ นำเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๕๒ จำนวน ๑,๓๑๗,๖๐๐ บาท ไปแบ่งกันใช้เป็นการส่วนตัว สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าว จากการตรวจสอบ สรุปผลได้ว่า การดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุน ฯ ไม่ตรงกับแผนงานหรือโครงการที่ได้รับอนุมัติไป และรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปี ๒๕๕๒ ขัดแย้งกับข้อเท็จจริง ซึ่งอาจเป็นเหตุให้ยุบพรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ (๕) จึงเสนอให้ระงับการเบิกจ่ายเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองสำหรับพรรคประชาธิปัตย์ พ.ศ. ๒๕๕๓ ไว้เป็นการชั่วคราว จนกว่าจะสอบสวนเรียบร้อย และเห็นควรแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน โดยใช้เหตุตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงขึ้นเมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓ และรายงานผลโดยไม่ชักช้า

คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงรายงานการสอบสวน ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๓ ต่อ นายทะเบียนพรรคการเมืองว่า พรรคประชาธิปัตย์มีการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๒

และรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง และมีการปลอมลายมือชื่อหัวหน้าพรรคในรายงานดังกล่าว โดยที่หัวหน้าพรรคมีส่วนรู้เห็นแต่มิได้ดำเนินการใดๆ กรณีเป็นเหตุให้ยุบพรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ (๕)

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญพร้อมสำเนาเอกสารสอบข้อเท็จจริงเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชารัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการและส่งสำเนาคำร้องดังกล่าวให้พรรคประชารัฐทราบเพื่อยื่นคำชี้แจงตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑

นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชารัฐมีหนังสือชี้แจง ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ วันที่ ๑๖ และ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๔ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปว่า

๑) นายธีรพงศ์ โสภณวรคาม เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๖ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเคยปฏิบัติงานอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และมีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดตั้งพรรคการเมือง เป็นผู้อยู่เบื้องหลังการดำเนินการที่ไม่ถูกต้องของพรรคประชารัฐ เริ่มตั้งแต่แนะนำให้แต่งตั้งคนของนายธีรพงศ์ คือนายธนภัทร กังสวัสดิ์ เข้ามาเป็นผู้อำนวยการพรรคประชารัฐ เพื่อที่จะได้เข้ามาทำงานแทนหัวหน้าพรรค ซึ่งตนในฐานะหัวหน้าพรรคได้หลงเชื่อเพราะเห็นว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกอบกับการดำเนินการต่างๆ เกี่ยวกับพรรคการเมืองเป็นเรื่องใหม่ด้วย ภายหลังจึงทราบว่านายธีรพงศ์ มีเจตนาไม่สุจริตต่อพรรค และเมื่อเกิดปัญหา ก็โยนความผิดให้แก่วินิจฉัยหัวหน้าพรรค

๒) ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกล่าวหาว่า การดำเนินการของพรรคประชารัฐไม่ตรงกับแผนงานหรือโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองนั้น ในฐานะหัวหน้าพรรคได้พยายามชี้แจงให้สาขาพรรคให้เข้าใจถึงแผนงานและโครงการ แต่บางสาขาพรรคไม่พยายามเข้าใจ เพราะต้องการรับเงินสนับสนุนแต่เพียงอย่างเดียว เมื่อทางพรรคไม่มีเงินก็พยายามที่จะจ้องจับผิดหรือทำลาย เพราะฉะนั้นจึงเป็นการยากอย่างยิ่งที่จะทำตามแผนงานหรือโครงการตามที่กำหนดไว้ได้

๓) กรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกล่าวหาว่า พรรคประชารัฐจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงนั้น ตนยอมรับว่าเป็นผู้มีอำนาจเบิกเงินร่วมกับนายธนภัทร กังสวัสดิ์ ผู้อำนวยการพรรค แต่เมื่อเบิกมาแล้วได้นำเงินส่งให้กับ

นายธีรพงศ์ โสภณวรคาม โดยที่การใช้จ่ายเงินรวมทั้งการจัดซื้อจัดจ้างทุกอย่าง นายธีรพงศ์ กับนายชนภัทร เป็นผู้ร่วมกันดำเนินการ เพราะตนไม่มีความสันทัด จึงไม่ทราบว่าการจัดซื้อ การจัดจ้าง ทุกอย่างมีราคาจริงเท่าไร เพียงแต่ตรวจรับของและใบเสร็จรับเงินเป็นบางส่วนเท่านั้น ส่วนกรณีที่มีการปลอมลายมือ นายวิลาศ หัวหน้าพรรคโดยที่อ้างว่าตนมีส่วนรู้เห็นแต่มิได้ดำเนินการนั้น ไม่เป็นความจริง

๔) กรณีที่นายสุเทพ พรหมวาส ประธานคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงตามคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้ไปเอาใบซื้อขายรถยนต์ ที่ตนแจ้งว่าเป็นของนายรัฐ รัฐแสง บุตรของตน มาแสดง เพราะเห็นว่าตนมีพฤติการณ์ปกปิดซ่อนเร้นไม่นำหลักฐานการซื้อรถยนต์ดังกล่าวมาแสดง และเมื่อนำมาแสดงกลับเป็นชื่อของ นายธรรมนุญ รัฐแสง บุตรอีกคนหนึ่งนั้น เนื่องจากนายรัฐ ได้โอนขายรถยนต์ให้แก่ นายธรรมนุญ หลังจากที่โอนรถยนต์ให้ตนใช้แล้ว ส่วนใบซื้อขายครั้งแรกนั้น สูญหายไป

พิจารณาตามคำร้องและหลักฐานที่ส่งมาประกอบการพิจารณาวินิจฉัยแล้ว เห็นว่า มีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัย คือ กรณีมีเหตุที่จะยุบพรรคประชารัฐตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองหรือไม่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๕ บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวัน นับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน” และมาตรา ๖๒ ที่บัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป” พิจารณาแล้วเห็นว่าพรรคประชารัฐไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว คือ หัวหน้าพรรคประชารัฐ นายวิลาศ รัฐแสง ซึ่งมีหน้าที่จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ไม่ได้กระทำการดังกล่าวด้วยตนเองโดยกลับยินยอมให้บุคคลอื่นกระทำการแทนจนกระทั่งเกิดความผิดพลาดขึ้น ซึ่งเป็นการขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๕ อีกทั้งพรรคประชารัฐได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๔๒ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง ซึ่งเท่ากับเป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒

จากเหตุผลดังกล่าว เห็นว่ากรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคประชากรรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “พรรคการเมือง ย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้ ... (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และมาตรา ๖๕ วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” จึงวินิจฉัยสั่งให้ยุบพรรคประชากรรัฐ

นายสุจิต บุญบงการ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ